

Månadens profil

Eva Bergström

Anna-Lena Holgersson

Louise Lindberg

Hans Sidbäck

Hanna Bäckström

Linda Kjellberg

Ulla Håkanson

Anna Lundberg

Helena Gärtner

Felicia Grimmenhag

Erica Lindberg

Arne Persson

Eva Tydén

Agneta Sandberg

Anna Backman

Gabriella Lindgren

Christina Wale

Anna Jansson

Johan Hellander

Gunnar Cederberg

Åsa Viklund

Cecilia Hamilton

Johan Bröjer

Peter Lundström

Thorvaldur Arnason

Christina Olsson

Hans Delling

Agneta Egenvall

Anders Eriksson

Anna Bergh

Göran Åkerström

Lena Olsén

Maria Hagman Eriksson

Elke Hartmann

Anna Forssell

Lena Wallin

Sofia Folestam

Pia Haubro Andersen

Linda Rick

Marie Rhodin

Månadens profil februari 2017

Hästen betyder mycket för många människor i samhället, oavsett om den rids, körs eller går i en hage. Men för att hästen också ska få tillräckligt med utrymme när tätorterna växer krävs engagemang från hästnäringen.

Eva Bergström, projektledare för nätverket Vision Häst Värmdö, har arbetat i många år för att få ökat fokus på hästen inom samhällsplaneringen.

- Hästen har så mycket positivt att bidra med för många människor. Men i takt med att städerna växer så minskar livsutrymmet för våra hästar, säger Eva Bergström som är Månadens profil under februari på HästSverige.

Eva Bergström och hennes fullblodsvalack Foie de Grace vid stallen i Värmdö. Foto: Carin Wränge

Bara i Värmdö öster om Stockholm, där Eva har sin egen häst uppstallad, finns cirka 1000 hästar fördelade på cirka 100 anläggningar.

- Runt 1960-1970 fanns det knappt en viftande hästsvans i Värmdö. Idag finns det snart ett litet eller stort stall i var och varannan buske. För att undvika att onödiga konflikter uppstår måste hästarna därför tas med i samhällsplaneringen för Värmdö och ske i en dialog med alla berörda parter, säger hon.

Eva, som är utbildad marknadsekonom, har lång erfarenhet av att arbeta med ideella organisationer av olika slag. Hon har varit projektledare inom såväl En Rökfri Generation, som Reumatikerförbundet och ett antal stiftelser och företag. På senare år har hon engagerat sig i flera lokala projekt som inkluderar häst på olika sätt. Vision Häst Värmdö är ett av dem och utgör ett nätverk för alla som gillar hästar.

- För att få gehör och möjlighet att förändra gäller det att vara ihärdig och ha täta kontakter med politiker och tjänstemän. Ofta handlar det om okunskap när det fattas beslut som berör utsatta grupper. Genom Vision Häst Värmdö berättar vi vad hästarna behöver och vad de kan ge. Framför allt inom friskvård, habilitering, rehabilitering, sjukgymnastik, arbetsträning och näringsliv.

Projektet Stallkraft gav möjligheter

Ett annat projekt som Eva har dragit igång och genomfört är *Stallkraft – får människor och stall att växa*. Det innebar en kraftsamling 2008-2010 för att vuxna med olika funktionshinder skulle erbjudas arbete i olika stallar. Projektet ingick i Vision Häst Värmdö och utvecklades tillsammans med socialkontoret i kommunen med ekonomiskt stöd från Allmänna Arvsfonden.

- Det var helt otroligt att se hur deltagarna växte som individer när de fick umgås med hästarna och arbeta i stallarna. Projektet blev så framgångsrikt att det presenterades vid ett eget seminarium under Almedalsveckan i Visby men trots de goda resultaten blev det ingen långsiktig verksamhet.

De senaste åren har Eva lagt mycket energi på att bygga upp Värmdö Hästvägsförening som bildades 2013 för att förbättra möjligheterna att rida eller köra häst i området. Genom att föra en konstruktiv dialog med olika parter hoppas föreningen få fram konkreta lösningar. En vision är att hästar är ett naturligt inslag i miljön.

- Hästarna ska kunna röra sig säkert utan att störa eller förstöra. Vi vill samla alla parter och intressen i syfte att bit för bit åstadkomma tillfredsställande lösningar. Alla ska kunna se hästar med ett leende eftersom de bidrar till Värmdös lantliga livskvalitet.

Hästvägsföreningen har bland annat utbildat busschaufförerna som kör linjebuss i Värmdö om hur hästar kan reagera i olika situationer. Genom ökad kunskap hos förarna hoppas föreningen kunna skapa en säkrare miljö för både ryttare och kuskar ute på vägarna.

Eva Gunsäter Lundin
 Görel Nyman
 Margareta Bendroth
 Emma Thorén Hellsten
 Flemming Winberg
 Marcus Lundholm
 Christina Planck
 Jan Jönsson

Långa hästvägarna ska man både kunna rida och köra häst. Foto: Privat

Hästvägar behövs i hela landet

Efter tio års arbete blev hästvägen på Värmdö klar. Foto: Privat

- Vi vill också verka för en god infrastruktur som är anpassad för hästverksamhet och för det behövs en gemensam syn mellan hästintressenter, markägare och kommunen.

Situationen för ryttare i Värmdö är inte unik på något sätt. På många håll i landet rapporteras om konflikter mellan hästekipage och trafikanter. I de flesta fall beror det på att det saknas vägar där ryttare kan rida på ett säkert sätt. Det är i regel inte prioriterat oavsett om det handlar om landsbygd eller i stadsnära områden. Ryttarna har ibland inte mycket annat att välja på än hårt trafikerade landsvägar.

I andra fall kan det handla om ryttare som rider på marker som inte är lämpliga eller där markägaren sätter stopp. Även i sådana fall kan en hästvägsförening initiera en dialog.

Det finns numera en nationell rörelse, Nationella Nätverket för Hästvägar (hastvagar.se) som samlar föreningar som den i Värmdö. Syftet är att skapa acceptans för hur hästen kan integreras i samhället. För Eva gav en distanskurs 2004 vid SLU i Alnarp den kunskap som fick "bitarna att falla på plats".

Under kursen "Hästen, samhället och planeringen" fick hon insyn i hur hästnäringen kan bli en aktiv part för att involvera hästen i samhället.

- Numera driver jag även det egna företaget **Hästplaneraren** som erbjuder olika tjänster, bland annat inventering av hästverksamhet som jag till exempel har gjort för Ekerö kommun och planering av nya hästanläggningar.

Eva anser att den svenska hästhållningen bör inkluderas även i kommunernas översiktsplaner. Hästar griper in i så många områden, till exempel: infrastruktur, kommunikationer, miljöfrågor, barn- och ungdomsverksamhet, mark- och naturvård samt näringsliv. Och hästarna blir allt fler i Sverige.

Kärleken till engelska fullblodet väcktes

Situationen var en helt annan när Eva föddes på 1950-talet. Hästantalet i Sverige var då nere på sin lägsta nivå i modern tid. Bönderna hade ersatt arbetshästarna med traktorer och militären hade bara ett fåtal hästar kvar på sina regementen.

- De första elva åren bodde vi på Östermalm i Stockholm. Första kontakten med hästar blev via ridskolan Stockholms Ridhus som låg på Valhallavägen. Min syster och jag fick börja rida där och ridskolan blev vårt andra hem.

På Åby i Göteborg kom Eva i kontakt med galopphästar. Här med starthästen Olymp. Foto: Privat

När familjen flyttade till Göteborg letade Eva snabbt upp nya stall för att få umgås med hästar. På Åby, som idag enbart är travbana, fanns då även galopphästar. Här hittade Eva den hästras som hon hållit fast vid sedan dess, det engelska fullblodet.

- Jag hjälpte till som "träckare" på Åby vilket innebär att man gör i ordning hästar inför loppet och leder dem innan och efter start.

På Åby kom Eva i kontakt med Ylva Lovén-Swärd som hade flera galopphästar i träning hemma på Jutagården i Skövde trakten. Kontakten ledde till att Eva under flera år fick jobba hos Ylva på helger och

skollov.

- På Jutagården fick jag hjälpa till med det mesta, vilket innebar mycket jobb i stallen men också mycket ridning av såväl galopphästar som ponnyer. Det var en utvecklande tid.

Efter skoltiden blev det först jobb på ett företag i Tyskland och sedan utbildning i Stockholm. Under den tiden tog Eva en paus från hästarna och la sin tid och kraft på andra områden.

-Jag hade faktiskt ett uppehåll från hästarna på nära tjugo år. Istället hade jag flera olika jobb och ett stort ideellt engagemang, bland annat inom Folkkampanjen mot kärnkraft. Kanske är det ett arv från hennes mamma och mormor som båda var engagerade i Röda Korset, funderar hon.

Viktigt hitta rätt känsla hos hästen

Med fullblodet Famous Grouse provade Eva olika discipliner. Foto: Privat

Eva konstaterar att hon genom hela livet har dragit igång och genomfört olika typer av projekt och aktiviteter, ofta sådana som ingen annan gjort tidigare och även agerat mentor för många andra.

När hon vid 37 års ålder bestämde sig för att börja rida igen blev det på Östermalms ridskola i Stockholm. En av ridskolehästarna, fullblodet Famous Grouse, passade inte helt in i verksamheten, men han passade Eva perfekt och hon köpte till slut honom som sin första egna häst. Famous Grouse hade gått löp som unghäst och sen tävlat i svår hoppning. Med Eva i sadeln fick

han prova på både dressyr, hoppning och terrängritt.

Några år senare letade Eva åter efter häst och åkte land och rike runt för att provrida. Hos fullblodet Foie de Grace hittade Eva Bergström den rätta känslan när hon satt upp första gången.

Det blev början till en lång kärlek till den före detta galopphesten som under sin karriär gjorde 82 starter och sprang ihop cirka 300 000 kr. Än idag, vid 21 års ålder, är fullblodsvalacken en fräsch individ som Eva gärna tränar dressyr och rider ut på.

- Idag sker ridningen mest på hans villkor. Jag vill att han ska hålla sig pigg och må bra, säger Eva och klappar kärleksfullt sin häst.

Från framgångsrik galopphest till bästa kompis. Foie de Grace och Eva känner varandra väl. Foto: Carin Wrangle

Fem frågor till Eva Bergström

1. Hur når Vision Häst Värmdö ut med sina budskap?

Det är inte enkelt, man får traggla på och använda så många olika kanaler som möjligt. Hemsidor, sociala media, mail och gruppmöten är jättebra, men inget slår den personliga kontakten. Det tar tid att träffa folk, men det ger så mycket mer! Det är viktigt att hela tiden peka på möjligheter och allt som är bra och inte hemfalla åt att börja klaga.

2. Vilken eller vilka organisationer bör driva frågan om hästen i samhället?

Vi har en paraplyorganisation i Sverige och det är Hästnäringens Nationella Stiftelse. Jag tycker att samtliga hästfrågor ska vara samlade där.

3. Finns det förutsättningar för att hästens ska accepteras?

Ja, absolut, men det är bråttom. De generationer som växte upp då hästen fanns överallt börjar försvinna. Det är när nya generationer som aldrig haft kontakt med häst växer upp som problem kan uppstå. Därför är det glädjande med alla nyinflyttade som kommer från länder där man än idag har en naturlig relation till hästen, något vi i hästnäringen borde ta vara på bättre. Och jag vill säga att hästen redan idag är "accepterad" – men däremot väldigt osynlig, och det är vårt eget fel.

4. Vilka råd ger du till hästägare som vill starta en hästvägsförening eller annat projekt?

Prata ihop er i stallen och mellan stallen i hela eller del av kommunen. Sätt ihop en lista över de viktigaste åtgärderna som behöver göras. Läs gärna om vilka bidrag som kan vara tillgängliga (Arvsfonden, EU-fonder inkl Leader, stiftelser mm) Ta kontakt med kommunen och berätta hur många hästar det finns, hur många som ägnar sig åt häst, hur stor hästnäringen är osv. Börja uppifrån – både vad gäller politiker och tjänstemän. Presentera er vision, lista över viktiga åtgärder och hur ni kan tänka er hjälpa till med finansiering (bidrag). Var ihärdig – för oss i Värmdö tog det 10 år drygt innan vi fick till den första ridvägen!

5. Hur ser du på hästens roll i framtiden?

Jag tror den kommer att ha en viktig roll i friskvårds-/hälsoarbete. Ju mer vi fjärrar oss från djur och natur, desto större blir vårt behov av att knyta an till desamma. Jag tror också att arbetshästen kommer tillbaka i renhållning-, park- och skogsskötsel (i känsliga områden).

Vidare tror jag att vi kommer få en ökad andel mer robusta hästar som hålls i gruppstallningar och kanske inte kräver att ridas/motioneras varje dag. Givetvis kommer tävlingshästar inom alla grenar finnas kvar men det kommer också utvecklas ännu fler mer lekfulla sätt att träffas, samspela med sin häst och tävla på, där umgänget är viktigare än prestationen.

Idag ligger vi långt efter vad gäller miljöfrågor, men där kommer vi tvingas att tänka till och bli mer ekologiska och kretsloppsanpassade.